Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston suositukseksi luonnonvaraisten eläinten pitämisestä eläintarhoissa"

(96/C 204/17)

Neuvosto päätti 2. helmikuuta 1996 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 130 s artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut ympäristönsuojelu-, kansanterveys- ja kuluttajajaosto antoi lausuntonsa 2. huhtikuuta 1996. Esittelijänä oli Giacomina Cassina.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 335. täysistunnossaan (huhtikuun 24. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annetiin 108 ääntä puolesta, 7 vastaan, ja 6 pidättyi äänestämästä.

1. Taustaa

1.1. Komissio hyväksyi 31. heinäkuuta 1991 ehdotuksen direktiiviksi, jolla säädettäisiin vähimmäisvaatimuksista eläinten pitämiseksi eläintarhoissa.

Talous- ja sosiaalikomitea antoi 27. marraskuuta 1991 direktiiviä puoltavan lausunnon (esittelijänä oli Vidal, apulaisesittelijöinä Douvis ja Masucci) [1].

1.2. Komissio päätti 12. joulukuuta 1995 peruuttaa direktiiviehdotuksensa ja korvata sen ehdotuksella neuvoston suositukseksi.

2. Ehdotuksen sisältö

2.1. Lyhyessä suositusehdotukseen liitetyssä tiedonannossa neuvostolle komissio perustelee vuonna 1991 tekemänsä direktiiviehdotuksen peruuttamista läheisyysperiaatteella.

Heti tämän jälkeen todetaan kuitenkin, että Euroopan parlamentti, eläintarha-ala, eläinsuojelujärjestöt ja julkinen mielipide pitävät tärkeänä, että laaditaan eurooppalaiset suuntaviivat, jotka koskevat eläinten oloja eläintarhoissa.

2.2. Komissio toteaa, että suosituksen sisältö ja sen liitteet perustuvat suureksi osaksi standardeihin, joista on sovittu eläintarha-alan liiton EAZAn ("European Association of Zoos and Aquaria") piirissä. Näiden standardien noudattaminen on liiton uusien jäsenten liittymisehto.

2.3. Komissio toteaa edelleen, että ainoa tapa parantaa selvästi eläintarhojen yleistilannetta on omaksua kansalliset standardit, jotka määrittelevät vähimmäisvaatimukset toimilupia myönnettäessä.

2.4. Suosituksen oikeusperustana on perustamissopimuksen 130 s artikla. Asetukset (ETY) N:o 3626/82 ja (EY) N:o 2727/95 sekä direktiivit 79/409/ETY, 94/24/EY ja 92/43/ETY [2] muodostavat edeltävän lainsäädäntökehyksen, johon komission ehdotus pohjautuu.

2.5. Suosituksessa kehotetaan jäsenvaltioita ottamaan määräyksissään huomioon seuraavat seikat:

- lupien myöntäminen eläintarhoille ja näissä tehtävät tarkastukset;
- lupien myöntäminen toimivaltaiselle viranomaiselle jätettävien yksityiskohtaisten hakemusten perusteella;
- toimilupien tarkastaminen viiden vuoden välein ja tarvittavien toimien toteuttaminen, mikäli vähimmäisvaatimuksia ei noudateta;
- tarkastusten pätevyyden takaaminen siten, että tarkastuksiin osallistuu vähintään yksi toimivaltainen viranomainen ja kaksi asiantuntijaa, joilla ei ole sidoksia eläintarhaan;
- jos tarkastuksessa ilmenee, ettei lainsäädännön asettamia vaatimuksia täytetä, mahdollisuus sulkea eläintarha yleisöltä; väliaikainen toimilupa voitaisiin myöntää 12 kuukaudeksi, jolloin kyseisen eläintarhan on toteutettava tarvittavat toimenpiteet vaatimusten täyttämiseksi tai vaatimuksia täysin vastaavien olosuhteiden luomiseksi. Mikäli olosuhteet ovat epätyydyttävät vielä 12 kuukauden kuluttua, olisi kansallisten standardien mukaan peruutettava toimilupa ja suljettava eläintarha;
- mikäli eläintarha suljetaan, on valvottava, että eläimet siirretään muualle tai lopetetaan;
- lista vähimmäisvaatimuksista (vrt. yksityiskohtainen liite), joilla taataan eläinten hyvinvoinnin varmistavat olot, eläinten hoidon ja eläinlääkinnän korkea taso, eläinten ja vierailevan yleisön terveys ja turvallisuus,

[1] EYVL, N:o C 40, 17. 2. 1992.

[2] Vastaavat virallisen lehden numerot: EYVL N:o L 384, 31. 12. 1982 (TSK:n lausunto EYVL N:o C 138, 9. 6. 1981); EYVL N:o L 284, 28. 11. 1995; EYVL N:o L 103, 25. 4. 1979 (EYVL N:o C 152, 29. 6. 1977); EYVL N:o L 164, 30. 6. 1994 (EYVL N:o C 191, 22. 7. 1991); EYVL N:o L 206, 22. 4. 1992 (EYVL N:o C 31, 6. 2. 1991).

kirjan pitäminen eläintarhan eläimistä (määrä ja ominaisuudet), eläimiä koskevan tiedon esilläpitäminen yleisöä varten, henkilökunnan koulutus, tarkastajien pääsy eläintarhaan milloin tahansa, lajien suojelun edistäminen tutkimuksen, vangittujen eläinten kasvatuksen ja yleisön opettamisen kautta.

3. **Yleistä**

3.1. On aina pidettävä mielessä, etteivät eläintarhojen villieläimet elä luonnollisessa elinympäristössään. Tämä koskee myös täydellisesti varustettuja eläintarhoja, joissa eläimiä pidetään asiantuntevasti, joissa niillä on kaikki tarpeellinen huolenpito ja joissa niiden ei tarvitse oleellisesti muuttaa käyttäytymistään.

3.2. Tähän ajatukseen pysähtyminen ei kuitenkaan riitä. Eläintarhoilla on usein tärkeä kasvatustehtävä, sillä niiden avulla kaupunkiväestö ja erityisesti lapset ja nuoret voivat oppia tuntemaan eläimiä, joita eivät muutoin näkisi milloinkaan elämänsä aikana. Lisäksi eläintarhat tarjoavat usein mahdollisuuden tutkimukseen ja tieteellisiin kokeiluihin ja voivat jopa osaltaan estää lajeja kuolemasta sukupuuttoon.

3.3. Eläintarhojen oloihin on siis suhtauduttava siten, että määritellään selkeät vähimmäisvaatimukset, jotka suojelevat eläimiä niiden elinajan luotettavasti ja varmistavat eläinten ammattimaisen huolenpidon. Vähimmäisvaatimuksilla varmistetaan myös, että yleisö ja tutkijat hyötyvät eläimistä siten, että heidän turvallisuutensa on varmistettu soveltuvin standardein.

3.4. Näiden ajatusten perusteella komitea on sitä mieltä, että direktiivi, jolla oltaisiin kansallisen lainsäädännön kautta määritelty oleelliset tavoitteet, olisi ollut ainoa tehokas keino tavoitteiden saavuttamiseksi, sillä näin oltaisiin voitu ottaa huomioon eri jäsenvaltioiden kulttuuri-, ilmasto-, terveys- ja yhteiskuntaolot.

3.4.1. Komitea pahoittelee, että komissio sen sijaan noudatti neuvoston enemmistön suuntaviivoja ja peruutti direktiiviehdotuksensa ehdottaen tilalle suositusta. Tämä tapahtui myös vastoin komitean lausuntoa vuodelta 1991 sekä Euroopan parlamentin vuoden 1995 alussa esittämiä suuntaviivoja, joissa kannatettiin direktiivin hyväksymistä.

3.4.2. Suosituksella on vaikea saavuttaa konkreettisia tuloksia, ja tällöin on myös riski, että sallitaan joidenkin eurooppalaisten eläintarhojen tilan huonontuminen edelleen. Tästä aiheutuisi kärsimyksiä eläimille ja vaaroja yleisölle. Nämä vaikutukset vain vahvistavat sitä yleisen mielipiteen suuntaa, joka jo nyt vaatii kaikkien eläintarhojen sulkemista.

3.5. Lisäksi läheisyysperiaatteella perusteltu direktiiviehdotuksen peruuttaminen ei ole vakuuttava, sillä:

- jos tarkoituksena on noudattaa perustamissopimuksen 130 r artiklaa (jonka soveltamisen välineenä on oikeusperustana toimiva 130 s artikla) ja

- jos yhteisön viranomaisten tarkoituksena on taata "ympäristön laadun säilyttäminen, suojelu ja parantaminen" sekä "luonnonvarojen harkittu ja järkiperäinen käyttö",

vankeudessa olevia eläimiä on pidettävä osana EU:n alueen ympäristön perintöä ja luonnonvaroja, ja sellaisina suojeltava yhteisön sitovalla lainsäädännöllä.

3.5.1. Jos otetaan edelleen huomioon, että Euroopan unionin perustamissopimuksen liitteenä olevassa julistuksessa n:o 24 kehotetaan yhteisön viranomaisia ottamaan huomioon eri aloja koskevassa (yhteinen maatalouspolitiikka, kuljetus, sisämarkkinat, tutkimus) lainsäädäntötyössään "eläinten hyvinvoinnin tarpeet", törmätään toiseen ristiriitaan: eläinten hyvinvointi on otettava huomioon joidenkin yhteisön politiikkojen yhteydessä, mutta kun on kyse eläinten hyvinvoinnista erityisesti, yhteisön viranomaiset pitävät sitä läheisyysperiaatteen suppean tulkinnan perusteella ongelmana, jota on käsiteltävä vapaaehtoiselta ja kansalliselta pohjalta.

3.6. Suosituksessa on sen vapaaehtoisen luonteen vuoksi luonnosteltava selvä ja vakuuttava strategia, joka tukee kaikkia kansallisia yhteiskunnallisia ja poliittisia voimia, sillä ne vaikuttavat julkiseen mielipiteeseen ja saavat jäsenvaltioiden viranomaiset hoitamaan asiaa koskevat kysymykset sopivimmalla tavalla.

3.6.1. Huolimatta suosituksen lainsäädännöllisestä heikkoudesta nyt käsiteltävänä oleva ehdotus päätyy käsittelemään yksityiskohtia, jotka eivät lisää saavutettavien tavoitteiden selvyyttä. Erityisesti liitteet ovat sekavia ja jos niitä sovelletaan kokonaisuudessaan, ne aiheuttavat eläinten hyvinvoinnin sijaan ennen kaikkea eläintarhojen hallinnon byrokratisoitumista.

3.6.2. Ilmeisesti suositus ei koske sirkuksia. Olisi aiheellista luoda joustava, mutta velvoittava keino, jota voidaan soveltaa myös tämänkaltaisiin tapauksiin varsinkin, kun sirkukset liikkuvat yhdestä jäsenvaltiosta toiseen ja harjoittavat siten rajat ylittävää toimintaa.

4. **Erityistä**

4.1. *Suositusteksti*

4.2. Eläintarhojen kasvatukselliset ja tieteelliset päämäärät olisi ilmoitettava ja perusteltava selvästi ensimmäisessä artiklassa yhdessä päämäärien kanssa, joita käsitellään 8.1. – 8.8. artiklassa, sillä ne muodostavat selvän tavoitteen siinä suosituksen osassa, jossa viitataan toimilupien myöntämiseen.

4.3. *7 artikla*

Olisi lisättävä määräys, joka koskee henkilökunnan uudelleen työllistymistä, mikäli eläintarha suljetaan.

4.4. *Liite*

4.4.1. Kohta 2.1.2

[Huomautus ei aiheuta muutoksia suositusehdotuksen suomenkieliseen versioon.]

4.4.2. Kohta 2.2.6

Ilmaus "(myös munia)", jolla viitataan poikasia hoitaviin eläimiin, saattaa olla kuvaava, mutta olisi sanottava yksinkertaisesti "kantaville eläimille sekä hautoville tai poikasia hoitaville eläimille".

4.4.3. Kohta 2.7.4

Olisi määrättävä toimenpiteet sairaan eläimen eristämiseksi.

4.4.4. Kohta 2.7.10

Vammaisia koskevan kohdan moniselitteisyyttä on vältettävä: soveltuvan henkilökunnan valinta tehdään kansallisten työmääräysten mukaisesti. Määräyksessä piilevä riski on, että vammaisia pidetään soveltumattomina. Usein kuitenkin erityisesti kehitysvammaisilla on erinomaiset mahdollisuudet hoitaa eläimiä ja heitä on siis vain autettava ja koulutettava. Onkin selvää, että tässä viitataan vain sellaisiin vammoihin, jotka voivat vaikeuttaa työtä ja/tai työntekijän toimintaa ja/tai eläinten oloja.

4.4.5. Kohta 4.3

Kohta on tyypillinen esimerkki yksityiskohtaisesta ja epäloogisesta määräyksestä: koskeeko tämä kaikkia, myös suuria eläimiä kuten norsuja?

4.4.6. Kohta 5.3.2

Koska määräys on vaikeaselkoinen, ehdotetaan, että se muutetaan seuraavasti:

> "Alueen rajoilla olevissa aitauksissa ei saa olla sähköosia, jos aitaukset ovat vierailevan yleisön ulottuvilla."

4.4.7. Kohta 5.5.3

Poistetaan toinen lause, jota on vaikea tulkita ja vielä vaikeampi toteuttaa.

4.4.8. Kohta 5.6.1

Ehdotetaan, että määräyksen tavoitetta määrittelevää virkettä muutetaan ja että tarkempi arviointi jätetään kansallisille viranomaisille.

4.4.9. Kohta 7.1

Riittää kun mainitaan, että ylimääräiset eläimet on siirrettävä tai myytävä tahoille, jotka takaavat asianmukaisen kohtelun ja joita toimivaltaiset viranomaiset voivat valvoa.

4.4.10. Kohta 9.1

Tiedotus- ja opetusohjelmien lisäksi eläintarhan olisi voitava asettaa käyttöön (vaikka vain ajoittaisesti) erityishenkilökuntaa näiden ohjelmien esittelyyn.

4.5. *Liite*

Liite ehdotetaan poistettavaksi. Vaarallisten eläinten luetteloinnista saa käsityksen, että luettelon ulkopuolelle jätetyt eläimet ovat vaarattomia. Useat eläimet voivat kuitenkin olla vaarallisia, jos niitä käsitellään väärin.

Bryssel, 24. huhtikuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Carlos FERRER